

6. Vesiensuojelua arjessa

Opetusmateriaali toisen asteen
opiskelijoille

Paimionjoki – matka mullasta merelle

6. Vesiensuojelua arjessa

Mistä videossa on kyse?

Videolla Luontoliiton Itämeri-ryhmän hankekoordinaattori Lilli Tikkanen kertoo, miten jokainen voi omilla arjen valinnoillaan vaikuttaa vesistöjen ja meren hyvinvointiin. Videolla käsitellään muun muassa roskien keräämistä, kestävää kuluttamista, ympäristöystävällisiä elämäntapoja sekä sitä, miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa yksin ja yhdessä muiden kanssa.

6. Vesiensuojelua arjessa

Videolla esiin tulevat kysymykset

1. Miksi muoviv roskien kerääminen on erityisen tärkeää? (00:55)
2. Miten tavallinen ihminen voi vaikuttaa meren hyvinvointiin? (01:07)
3. Mitä on hyvä huomioda vaatteita hankittaessa? (02:01)
4. Onko yhden ihmisen teoilla suurta vaikutusta? (03:02)
5. Mistä voi löytää luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä? (03:26)
6. Miten ympäristöasioita voi käsitellä oman perheen kesken? (03:56)
7. Miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa laajemmin? (04:49)

5. Saaristomeri ympäristömuutoksen ristiaallokossa

Katsokaa videosarjan viides osa ja keskustelkaa siitä alla olevien kysymysten avulla. Video on kestoaltaan noin 5 minuuttia pitkä. Voitte katsoa videon kahteen kertaan ja toisella katselukerralla pysäyttää videon aina merkityn kellonajan kohdalla.

1. Miksi muoviv roskien kerääminen on erityisen tärkeää? (00:55)

1. Miksi muoviv roskien kerääminen on erityisen tärkeää? (00:55)

Videon vastaus

Roska maalla päätyy usein myös mereen. Muoviv roskat ovat haitallisia meriluonnolle ja merieliöille, koska ne hajoavat ajan myötä mikromuoveiksi meressä.

Syventävä tieto

Muovi hajoaa luonnossa erittäin hitaasti. Auringonvalo, aallokko ja kuluminen pilkkovat muovia vähitellen yhä pienemmiksi hiukkasiksi eli mikromuoveiksi. Mikromuovia on löydetty merivedestä, sedimenteistä sekä monien merieliöiden elimistöstä. Muoviv roskien kerääminen vähentää sekä eläimille aiheutuvia välittömiä haittoja että uusien mikromuovien muodostumista ympäristöön.

2. Miten tavallinen ihminen voi vaikuttaa meren hyvinvointiin? (01:07)

2. Miten tavallinen ihminen voi vaikuttaa meren hyvinvointiin? (01:07)

Videon vastaus

Meren hyvinvointiin voidaan vaikuttaa omilla arjen valinnoilla. Kasvisruoan suosiminen, turhan kuluttamisen välttäminen ja jätteiden asianmukainen kierrätys vähentävät ympäristön kuormitusta. Myös liikkumisessa kannattaa suosia kävelyä, pyöräilyä tai joukkoliikennettä aina kun mahdollista. Lisäksi puutarhassa ja luonnossa kannattaa välttää tarpeetonta torjunta-aineiden käyttöä.

Syventävä tieto

Kasvisruoan suosiminen voi vähentää vesistöihin päätyvien ravinteiden määrää, sillä kasvisruoan tuotanto vaatii yleensä vähemmän peltoalaa, lannoitteita ja energiaa kuin eläinperäisen ruoan tuotanto. Myös kulutuksen vähentäminen, tavaroiden pitkä käyttöikä ja kierrätys pienentävät ympäristön kuormitusta ja tukevat vesistöjen hyvinvointia.

Huom.

Lihaa ei tarvitse jättää kokonaan pois. Jo sen määrän vähentäminen voi pienentää ympäristövaikutuksia.

3. Mitä on hyvä huomioida vaatteita hankittaessa? (02:01)

3. Mitä on hyvä huomioda vaatteita hankittaessa? (02:01)

Videon vastaus

Vaatteita hankittaessa kannattaa ensin pohtia, onko uudelle vaatteelle todella tarvetta. Uuden ostamisen sijaan vaateen voi joskus lainata tai hankkia käytettynä. Jos uusi vaate on tarpeellinen, kannattaa suosia laadukkaita, pitkäikäisiä ja korjattavia tuotteita sekä mahdollisuuksien mukaan ympäristömerkittyjä vaatteita.

Syventävä tieto

Vaatteiden valmistus kuluttaa runsaasti vettä, energiaa ja luonnonvaroja. Lisäksi tekstiilien tuotannossa ja pesussa ympäristöön voi päätyä mikromuoveja, erityisesti synteettisistä materiaaleista valmistetuista vaatteista. Ympäristövaikutuksia voidaan pienentää ostamalla vaatteita harkiten, suosimalla käytettyjä vaatteita sekä käyttämällä ja korjaamalla vaatteita mahdollisimman pitkään.

Huom.

Kaikkien vaatteiden ei tarvitse olla ympäristömerkittyjä. Jo se, että ostaa vähemmän, käyttää vaatteita pidempään ja suosii tarvittaessa käytettyjä vaatteita, vähentää ympäristökuormitusta merkittävästi.

4. Onko yhden ihmisen teoilla suurta vaikutusta? (03:02)

4. Onko yhden ihmisen teoilla suurta vaikutusta? (03:02)

Videon vastaus

Jokaisen ihmisen teoilla on vaikutusta ympäristöön. Ympäristöongelmien ratkaiseminen ei kuitenkaan ole yhden ihmisen vastuulla, vaan tarvitaan yhteistyötä. Siksi kannattaa toimia yhdessä muiden kanssa esimerkiksi kavereiden, oppilaskunnan tai luonnonsuojelujärjestöjen kautta.

Syventävä tieto

Yksittäisen ihmisen vaikutus voi tuntua pieneltä, mutta suuret ympäristömuutokset syntyvät usein monien ihmisten yhteisten tekojen seurauksena. Lisäksi yksilöt voivat vaikuttaa ympäristön tilaan myös osallistumalla yhteiskunnalliseen keskusteluun, järjestötoimintaan, vapaaehtoistyöhön ja päätöksentekoon. Yhdessä toimimalla voidaan saada aikaan merkittävästi suurempia vaikutuksia kuin yksin.

Huom.

Yksittäinen teko ei ehkä muuta maailmaa, mutta miljoonat samanlaiset teot voivat muuttaa sitä merkittävästi.

5. Mistä voi löytää luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä? (03:26)

5. Mistä voi löytää luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä? (03:26)

Videon vastaus

Luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneita ihmisiä voi löytää esimerkiksi ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöistä. Myös omasta lähipiiristä voi löytyä samanhenkisiä ihmisiä, kun ottaa aiheen puheeksi. Lisäksi sosiaalisen median kautta tai verkosta etsimällä voi löytää paikallisia ryhmiä, tapahtumia ja vapaaehtoistoimintaa.

Syventävä tieto

Luonnon hyvinvoinnista kiinnostuneet ihmiset toimivat monenlaisissa yhteisöissä. Luonto- ja ympäristöjärjestöt, retkeily- ja harrastusryhmät sekä vapaaehtoistoiminta tarjoavat mahdollisuuksia tutustua samanhenkisiin ihmisiin. Yhdessä toimiminen voi tehdä ympäristöasioihin vaikuttamisesta helpompaa ja innostavampaa kuin yksin toimiminen.

Huom.

Luonnon puolesta ei tarvitse toimia yksin. Samanhenkisten ihmisten kanssa ympäristöteot voivat olla sekä tehokkaampia että hauskenpia.

6. Miten ympäristöasioita voi käsitellä oman perheen kesken? (03:56)

6. Miten ympäristöasioita voi käsitellä oman perheen kesken? (03:56)

Videon vastaus

Ympäristöasioista kannattaa keskustella rohkeasti myös kotona. Vanhemmille voi ehdottaa yhteisiä haasteita, kuten roskien keräämistä tai kasvisruokaviikkoa. Ympäristöaiheisiin voi tutustua yhdessä esimerkiksi videoiden, kirjojen, tapahtumien tai luontoretkien avulla.

Syventävä tieto

Perheessä tehtävät valinnat vaikuttavat esimerkiksi ruokailuun, kulutukseen, liikkumiseen ja energiankäyttöön. Keskustelemalla ympäristöasioista voidaan lisätä tietoa ja löytää yhdessä keinoja vähentää ympäristökuormitusta. Yhteiset tavoitteet, kuten ruokahävikin vähentäminen, energian säästäminen tai luonnossa liikkuminen, voivat auttaa muuttamaan hyvät ajatukset käytännön teoiksi.

Huom.

Ympäristöasioista ei tarvitse olla aina samaa mieltä. Tärkeintä on keskustella avoimesti, kuunnella toisia ja etsiä yhdessä ratkaisuja. Toisten syyllistämisen sijaan kannattaa kannustaa, jakaa tietoa ja näyttää itse hyvää esimerkkiä.

7. Miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa laajemmin? (04:49)

7. Miten ympäristöasioihin voi vaikuttaa laajemmin? (04:49)

Videon vastaus

Ympäristöasioihin voi vaikuttaa monella tavalla. Mielenpitoitään voi tuoda esiin esimerkiksi kirjoittamalla mielipidekirjoituksia tai ottamalla yhteyttä päättäjiin. Vaikuttamaan pääsee myös koulun oppilaskunnassa, nuorisovaltuustossa tai järjestötoiminnassa. Lisäksi kavereiden kanssa voi järjestää erilaisia tempauksia ja tapahtumia, jotka lisäävät tietoisuutta ympäristöasioista.

Syventävä tieto

Ympäristöasioihin vaikuttaminen ei rajoitu omiin arjen valintoihin. Vaikutusmahdollisuuksia on myös yhteiskunnallisella tasolla. Mielipidekirjoitukset, kansalaisaloitteet, järjestötoiminta, vapaaehtoistyö ja yhteydenpito päättäjiin ovat keinoja tuoda esille omia näkemyksiä. Myös oppilaskunnat, nuorisovaltuustot ja harrastusyhdistykset tarjoavat mahdollisuuksia vaikuttaa paikallisesti. Yhteistyössä muiden kanssa yksittäisten ihmisten ideat voivat kasvaa laajemmiksi muutoksiksi.

Huom.

Toisten syyllistäminen harvoin auttaa ympäristöasioissa. Sen sijaan oma esimerkki, tiedon jakaminen ja kannustaminen voivat innostaa myös muita toimimaan ympäristön hyväksi.

Voiko yksi ihminen vaikuttaa?

Pienet teot, suuret vaikutukset

Yksittäisen ihmisen vaikutus voi tuntua vähäiseltä, mutta jos jokainen pitäisi omaa panostaan merkityksettömänä, ympäristön hyväksi tehtäisiin paljon vähemmän. Pienet teot muuttuvat suuriksi vaikutuksiksi, kun niitä tehdään yhdessä.

Vaikka Suomi on pieni maa ja omat valinnat voivat tuntua maailman mittakaavassa vähäisiltä, jokainen suomalainen on yksi maapallon asukkaista muiden joukossa. Samalla tavoin myös muiden maiden asukkaiden pienet teot muodostavat yhdessä merkittävän vaikutuksen ympäristön tulevaisuuteen.

Voiko yksi ihminen vaikuttaa?

Vaikuta rakentavasti

Vaikuttaminen ei aina tarkoita suuria tekoja. Joskus ympäristöaiheinen keskustelu, tapahtuma tai sosiaalisen median julkaisu voi innostaa muita toimimaan ja lisätä tietoisuutta tärkeistä asioista.

Toisten syyllistäminen tai moittiminen harvoin saa ihmisiä muuttamaan toimintaansa. Usein oma esimerkki, rakentava keskustelu ja myönteinen kannustaminen ovat tehokkaampia tapoja vaikuttaa.

Linkkejä

Suomen luonnonsuojeluliitto - Tietoa luonnonsuojelusta, ympäristövaikuttamisesta ja vapaaehtoistoiminnasta.

(Toimintaa on koko Suomessa Hangosta Utsjoelle.)

<https://www.sll.fi/tule-mukaan/>

Luontoliitto - Nuorille suunnattua toimintaa ympäristön, luonnon ja kestävän elämäntavan parissa.

<https://www.luontoliitto.fi/>

Luontoliiton Itämeri-ryhmä - Toimintaa Itämeren suojelun, ympäristökasvatuksen ja vapaaehtoistyön parissa.

<https://luontoliitto.fi/toimintaryhma/itameriryhma/tule-mukaan-itameri-ryhmaan/>

Pidä Saaristo Siistinä ry - Tietoa roskaantumisesta, Itämeren suojelusta ja vapaaehtoistoiminnasta.

<https://pidasaaristosiistina.fi/>

WWF Suomi - Tietoa luonnonsuojelusta, ilmastosta, vesistöistä ja kestävästä elämäntavasta.

<https://wwf.fi>

John Nurmisen Säätiö - Tietoa Itämerestä, rehevöitymisestä ja meren suojelusta.

<https://johnnurmisenfaatia.fi/>

